

p. N. Hockik - Jarba

Poznań, dnia 29 lipca 2021 roku

Dominika Król

Lewica Razem
Okręg Poznański
ul. Fr. Ratajczaka 22 - 24
61-815 Poznań
razem.wielkopolska@gmail.com

4134344

URZĄD MIASTA POZNANIA BIURO RADY MIASTA SEKRETARIAT		
WPLYNĘŁO DNIA	2021-07-30	WPLYNĘŁO DNIA
L. dz. 1418 zał. znak spr.		

Grzegorz Ganowicz
Przewodniczący Rady Miasta Poznania
Plac Kolegiacki 17
Poznań 61-641

PETYCJA
ws. powołania miejskiego
Rzecznika Praw Pracowniczych

Szanowny Panie Przewodniczący,
Szanowne Panie i Panowie Radni Rady Miasta Poznania,

Na podstawie art. 18 ust. 1, oraz art. 18b ust. 1. w nawiązaniu do art. 18 ust. 2 pkt 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym niniejszym występujemy z petycją do Rady Miasta Poznania o zobowiązanie Prezydenta Miasta Poznania do podjęcia działań w zakresie ochrony i rozwoju praw pracowniczych osób świadczących pracę na terenie Miasta Poznania, w szczególności świadczących pracę na rzecz Miasta Poznania zatrudnionych przez jednostki organizacyjne Miasta Poznania oraz podmioty gospodarcze, w których Miasto Poznań sprawuje władzę operacyjną. Wyrazem tych działań powinno być powołanie przy Prezydencie Miasta Poznania Rzecznika Praw Pracowniczych w charakterze pełnomocnika Prezydenta Miasta Poznania.

Problemy poznańskiego rynku pracy

Mieszkanki i mieszkańcy Poznania na rynku pracy stawiani są przed wieloma wyzwaniami – zatrudnianiem na umowy okresowe, zatrudnianiem na umowy cywilnoprawne, słusznie określane mianem umów śmieciowych, mobbingiem czy molestowaniem seksualnym. W 2019 r. w samym sektorze przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w Poznaniu pracowało blisko 252 736 osób, które w sytuacji kryzysowej nie mają do kogo się zwrócić lub niekiedy nie wiedzą jak to zrobić. W ogólnopolskim trendzie Miasto Poznań i Powiat Poznański zajmuje szczególne miejsce, z niewielkim bezrobociem oscylującym w okolicach 1%. Podobnie relatywnie dobra sytuacja występuje również na poziomie danych regionalnych - na 31.12.2018 r. bezrobocie w Województwie Wielkopolskim wyniosło 3,2%. Można przyjąć, że w Poznaniu i jego okolicach większym problemem nie jest liczba stanowisk pracy, lecz jakość stanowisk pracy, w szczególności jej warunki i wysokość otrzymywanych za nią wynagrodzeń i powiązanych należności. **Zapewnienie wysokiej jakości stanowisk pracy dla pracownic i pracowników stanowi obecnie kluczowe wyzwanie zarówno dla Polski jak i Miasta Poznania.**

Jak wynika z „Rocznika Statystycznego Pracy” z 2019 r. z danymi na dzień 31.12.2018 r., Polki i Polacy przepracowali w roku przeciętnie 41 nadgodzin. Analiza wyników dla poszczególnych sektorów i branż rodzi jednak poważne obawy, że realnie tych godzin nadliczbowych może być jeszcze więcej. GUS podaje, że w sektorze prywatnym przepracowano przeciętnie 35 nadgodzin w roku, a w publicznym - 52. Fakt, że na osobę zatrudnioną rocznie przypada nadmiarowy jeden tydzień pracy jest bardzo niepokojący. Nadgodziny świadczą nie tylko o złej organizacji pracy przez zatrudniających, ale też stanowią obciążenie dla zdrowia fizycznego i psychicznego osób zatrudnionych.

Kontrolą warunków pracy w Poznaniu i Powiecie Poznańskim zajmuje się Okręgowy Inspektorat Państwowej Inspekcji Pracy w Poznaniu. Informacje ze sprawozdania z działalności Inspektoratu za 2020 rok również są powodem do niepokoju o sytuację pracownic i pracowników. Działania Inspekcji Pracy wykazały nieprawidłowości w zakresie nielegalnego zatrudniania na umowach śmieciowych (cywilnoprawnych) osób świadczących pracę w warunkach faktycznego stosunku pracy. Na 462 kontrole aż w 62 przypadkach inspektorzy pracy zakwestionowali zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych.

Jak ustalił Okręgowy Inspektorat Pracy w 2020 roku kwota niewypłaconych należności pieniężnych ze stosunku pracy wyniosła 1 829 717,63 zł, w stosunku do 1 820 pracowników (spośród 8 394 objętych kontrolą), co w przeliczeniu na osobę dawało kwotę 1 005,35 zł. PIP stwierdziła: “U prawie 47% skontrolowanych pracodawców wystąpiły nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ewidencji czasu pracy, które dotyczyły nieprowadzenia lub też nierzetelnego prowadzenia ewidencji. Konsekwencją tych nieprawidłowości było również niewypłacanie lub bezpodstawne obniżanie należności z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych”.

Niepokojące są również informacje GUS odnośnie wysokości wynagrodzeń. Wg danych GUS za 2018 rok, najnowszych przedstawionych w ujęciu rocznym, w dokumencie pt. “Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2018 roku”: “najczęstsze miesięczne wynagrodzenie ogółem brutto otrzymywane przez pracowników zatrudnionych w gospodarce narodowej, wynosiło 2379,66 zł (dominanta)”. Nawet biorąc poprawkę na wzrost wynagrodzeń w okresie ostatnich lat, nadal należy stwierdzić że dominanta wynagrodzeń rażąco na niekorzyść odbiega od tzw. średniej krajowej. Niska wysokość dominujących wynagrodzeń jest szczególnym problemem w aglomeracjach miejskich cechujących się wysokimi kosztami życia.

Rzecznik praw pracowniczych jako narzędzie rozwiązywania problemów świata pracy

Rozwiązaniu przedstawionych problemów poznańskiego rynku pracy służy już działalność organizacji pozarządowych, jakimi są związki zawodowe. Działa na tym polu też wyżej powoływany Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu. W najszerszym ujęciu w ramach tego systemu ochrony praw i interesów pracowniczych ulokować można też Powiatową i Wojewódzką Radę Rynku Pracy oraz Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu. Niestety, wszystkie te działania są zdecydowanie niewystarczające. Jest jasne, że tylko skoordynowana działalność wszystkich wyżej opisanych instytucji może przynieść pożądane efekty. Samorząd gminny ma więc szansę wkroczyć w ten obszar stosunków społecznych i gospodarczych by przyjąć bardziej aktywną rolę. **Prezydent Miasta Poznania winien powołać rzecznika ds. praw pracowniczych w charakterze pełnomocnika przy Prezydencie Miasta Poznania.**

Rzecznik praw pracowniczych mógłby dodatnio wpływać na poprawę warunków pracy i płacy w Poznaniu. W ramach zapobiegania konfliktom i naruszeniom praw pracowniczych mógłby prowadzić działania edukacyjne podnoszące znajomość prawa pracy wśród zatrudnionych i zatrudniających oraz osób mających dopiero wejść w te role społeczne (uczniów i studentów). Mógłby także udzielać w ramach swej właściwości bezpłatnych porad prawnych w zakresie prawa pracy. W przypadku zaistniałych konfliktów mógłby podejmować się mediacji i interwencji. Rolą rzecznika praw pracowniczych byłoby też poszukiwanie, w dialogu z partnerami społecznymi (związkami zawodowymi i innymi organizacjami), rozwiązań systemowych, w postaci kodeksu dobrych praktyk do implementacji przez jednostki organizacyjne Miasta Poznania, oraz podmioty gospodarcze, w których Miasto Poznań sprawuje władzę operacyjną. Mógłby wreszcie wspierać Prezydenta Miasta w kształtowaniu optymalnej polityki zatrudnienia w ramach samego Urzędu Miasta Poznania i innych jednostek organizacyjnych Miasta Poznania. W ramach swoich kompetencji rzecznik praw pracowniczych mógłby monitorować przestrzeganie prawa pracy w jednostkach podległych Urzędowi Miasta Poznania oraz monitorować przetargi i zamówienia publiczne organizowane przez Urząd Miasta Poznania i jednostki mu podległe w zakresie stosowania klauzul społecznych.

Mając powyższe na względzie, za zasadne i konieczne uważamy niezwłoczne podjęcie przez Radę Miasta Poznania działań, w szczególności poprzez podjęcie uchwały wyznaczającej Prezydentowi kierunki działania w zakresie ochrony i promocji rozwoju praw pracowniczych w mieście Poznaniu, w tym w szczególności poprzez powołanie pełnomocnika przy Prezydencie Miasta Poznania – Rzecznika praw pracowniczych.

Zarząd Okręgu Poznańskiego
Lewicy Razem
